

Sygn. akt I ACa 759/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 stycznia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSA Agnieszka Sołtyka (spr.)
Sędziowie:	SSA Maria Iwankiewicz SSO del. Wiesława Buczek-Markowska
Protokolant:	st. sekr. sądowy Beata Waclawik

po rozpoznaniu w dniu 14 stycznia 2015 r. na rozprawie w Szczecinie
sprawy z powództwa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w W.
przeciwko A. Z. i Z. S.
o zapłatę
na skutek apelacji powódki
od wyroku zaocznego Sądu Okręgowego w Szczecinie
z dnia 2 kwietnia 2014 r., sygn. akt VIII GC 511/13

oddala apelację.

SSA M. Iwankiewicz SSA A. Sołtyka SSO del. W. Buczek-Markowska

Sygn. akt I ACa 759/14

UZASADNIENIE

Powódka Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w W. wniosła o zasądzenie od pozwanych A. Z., M. S., S. M. i Z. S. kwoty 227.79, 35 złotych wraz z odsetkami liczonymi jak dla zaległości podatkowych od kwoty 210.000 złotych od dnia 3 marca 2005 roku do dnia zapłaty oraz o zwrot kosztów procesu. Powódka opierała swoje żądanie na treści art. 299 k.s.h.

Pozwani A. Z. i Z. S. nie złożyli odpowiedzi na pozew ani nie stawili się na rozprawie.

Wyrokiem zaocznym z dnia 2 kwietnia 2014 r., sygn. akt VIII GC 511/13, Sąd Okręgowy w Szczecinie zasądził od pozwanych A. Z. i Z. S. solidarnie na rzecz powódki Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w W. kwotę 227.79,35zł z wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi w stosunku rocznym od dnia 11 grudnia 2013 roku (pkt I),

oddalił powództwo w stosunku do pozwanych A. Z. i Z. S. w pozostałym zakresie (pkt II), zasądził od pozwanych A. Z. i Z. S. solidarnie na rzecz powódki kwotę 18.607 złotych tytułem kosztów procesu (pkt III) oraz nadał wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności (pkt IV).

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły ustalenia faktyczne, z których wynikało, że (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S. została wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego w dniu 5 sierpnia 2003 roku. W dniu 9 lutego 2005 roku w rejestrze przedsiębiorców KRS spółki (...) ujawniono dane Z. S. jako prezesa zarządu spółki, natomiast w dniu 9 czerwca 2005 roku dokonano wykreślenia danych Z. S. jako członka zarządu spółki (...) i wpisano w to miejsce A. Z.. W dniu 22 kwietnia 2004 roku powódka zawarła ze spółką (...) umowę nr (...), której przedmiotem była realizacja przedsięwzięcia polegająca na zakupie maszyn rolniczych. Zgodnie z § 3 zawartej umową powódka przekazała spółce (...) pomoc finansową w kwocie 210.000 złotych. Spółka (...) nie wywiązała się z § 6 ust. 1 o) umowy łączącej ją z powódką. W dniu 8 maja 2008 roku Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie prowadzonej pod sygnaturą akt I Nc 32/08 wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, w którym nakazał spółce (...), aby zapłaciła powódce kwotę 210.000 złotych wraz z odsetkami od dnia 3 marca 2005 roku do dnia zapłaty w wysokości stopy procentowej jak dla zaległości podatkowych oraz kwotę 17.717 złotych tytułem kosztów procesu. Na podstawie uzyskanego tytułu wykonawczego powódka skierowała do komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Stargardzie Szczecińskim wniosek o wszczęcie egzekucji z majątku spółki (...). Postanowieniem z dnia 30 grudnia 2010 roku komornik ten na podstawie art. 824 § 1 pkt 3 k.p.c. umorzył to postępowanie egzekucyjne, wskazując, że egzekucja jest bezskuteczna. Powódka pismem z dnia 26 października 2011 roku wezwała pozwanego A. Z. do zapłaty, lecz nie odebrał on tej korespondencji, która została zwrócona przed upływem 7 dni od drugiego awizo.

W oparciu o tak uczynione ustalenia faktyczne, przyjmując że zachodziły podstawy do wydania wyroku zaocznego względem pozwanych A. Z. i Z. S., Sąd Okręgowy uznał, że powództwo w części dotyczącej należności głównej nie budziło wątpliwości, natomiast zasadne zastrzeżenia występowały zdaniem Sądu w zakresie żądanych przez powódkę odsetek.

Sąd podkreślał, iż w orzecznictwie dominuje pogląd o odszkodowawczym charakterze odpowiedzialności z art. 299 k.s.h. Sąd wskazał, iż w punkcie 1 petitum pozwu powódka określiła żądanie, jakiego dochodzi od pozwanych, na kwotę 227.797,35 złotych wraz z odsetkami liczonymi jak dla zaległości podatkowych od kwoty 210.000 złotych od dnia 3 marca 2005 roku do dnia zapłaty. Natomiast w uzasadnieniu pozwu podała, że na dochodzoną kwotę roszczenia głównego składają się: należność główna zasądzona nakazem zapłaty w kwocie 210.000 złotych, koszty postępowania sądowego w kwocie 17.717 złotych oraz koszty postępowania egzekucyjnego w kwocie 80,35 złotych.

Wyjaśnił Sąd, że istotą problemu związanego z żądaniem odsetek w sytuacji dochodzenia roszczenia na podstawie art. 299 § 1 k.s.h. jest to, czy treść tego żądania pozwala zaliczyć odsetki, a jeżeli tak to w jakim zakresie, do wysokości szkody doznanej przez powódkę, czy też treść ta wskazuje na roszczenie o odsetki za opóźnienie pozwanych (a nie spółki) w spełnieniu świadczenia w stosunku do powoda. Sąd wskazał, że roszczenie z art. 299 k.s.h. nie powstaje przed stwierdzeniem bezskuteczności egzekucji przeciwko dłużnej spółce. Datę wymagalności roszczenia przeciwko członkom zarządu określa art. 455 k.c., zgodnie z którym roszczenie to staje się wymagalne niezwłocznie po wezwaniu członka zarządu do zapłaty sumy zobowiązania, którego egzekucja przeciw spółce okazała się bezskuteczna.

Sąd wskazał, iż należy rozróżnić odsetki stanowiące zobowiązanie spółki i odsetki stanowiące zobowiązanie członka zarządu. Stanął na stanowisku, że niewyegzekwowane odsetki za opóźnienie w zapłacie należności dochodzonych od spółki (...) (zasądzonych nakazem zapłaty) mogą być również objęte odszkodowaniem dochodzonym na podstawie art. 299 k.s.h. w sytuacji, gdy powódka zaznaczy w pozwie, że żąda tych odsetek jako roszczenia za opóźnienie w spełnieniu świadczenia odszkodowawczego przez członka zarządu.

Sąd wywodził, że strona powodowa bezzasadnie domagała się zaś zasądzenia odsetek umownych od części wierzytelności składających się na należność główną. Odsetki wskazane w pozwie w ocenie Sądu nie stanowiły roszczenia odszkodowawczego powódki, były natomiast odsetkami umownymi za opóźnienie w spełnieniu świadczenia głównego wynikającego z wydanego przeciwko spółce tytułu. Sąd zaznaczył, że niewyegzekwowane od

spółki odsetki umowne mogłyby być objęte odszkodowaniem dochodzonym na podstawie art. 299 §1 k.s.h., lecz winny zostać skapitalizowane, zaś powódka w pozwie winna była zaznaczyć, iż żąda tych odsetek jako roszczenia odszkodowawczego od pozwanego członka zarządu. Powinny one stanowić element szkody, której naprawienia domagała się powódka.

Stąd Sąd I instancji uznał, iż sformułowanie żądania pozwu w części, w jakiej powódka domagała się zasądzenia odsetek umownych, wskazuje, iż odsetki te nie stanowiły szkody powódki, ale były odsetkami umownymi za opóźnienie w spełnieniu świadczenia z wystawionego przeciwko spółce tytułu, którego to świadczenia powódka dochodziła jako należności głównej. Sąd podkreślał, że członek zarządu nie pozostaje w opóźnieniu w spełnieniu świadczenia odszkodowawczego z art. 299 k.s.h. w tym samym terminie, co dłużna spółka w spełnieniu świadczenia pieniężnego, a za opóźnienie w uiszczeniu kwoty skonkretyzowanego co do wysokości odszkodowania nie mogą być naliczone odsetki umowne.

Dalej zaś Sąd wskazał, że z przedłożonych przez powódkę dokumentów wynika, iż pozwany Z. S. nie był wezwany do zapłaty roszczenia dochodzonego niniejszym pozwem, natomiast wezwanie takie zostało skierowane do pozwanego A. Z.. Zwrot przesyłki skierowanej do pozwanego A. Z. nastąpił jednak przed upływem siedmiodniowego terminu od drugiej awizacji, doręczenie to było więc niezgodne z przepisami rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 października 2010 roku w sprawie szczegółowego trybu i sposobu doręczania pism sądowych w postępowaniu cywilnym (Dz.U.2013.1350 j.t.) i nie mogło zostać ocenione przez Sąd jako doręczone zastępczo. W konsekwencji Sąd uznał, że wymagalność roszczenia należy określić od daty doręczenia pozwanym odpisu pozwu, przy dodatkowym doliczeniu okresu siedmiu dni jako terminu wystarczającego na spełnienie świadczenia. Mając na uwadze fakt, że doręczenie odpisu pozwu pozwanym w trybie art. 139 § 1 k.p.c. nastąpiło w dniu 3 grudnia 2013 roku, przy uwzględnieniu siedmiodniowego terminu na spełnienie tego świadczenia, wymagalność roszczenia Sąd określił na dzień 11 grudnia 2013 roku. Roszczenie o odsetki, które zostały zasądzone przez Sąd Okręgowy w Warszawie, podlegało jako niezasadne oddaleniu.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 108 § 1 i art. 98 § 1, 3 k.p.c.

Powódka wywiodła apelację od powyższego wyroku zaocznego w części, w jakiej Sąd I instancji oddalił jej powództwo wobec A. Z. i Z. S., wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku zaocznego poprzez zasądzenie od pozwanych A. Z. i Z. S. solidarnie na rzecz powódki kwotę 227.797,35 zł wraz z odsetkami liczonymi jak dla zaległości podatkowych od kwoty 210.000 zł od dnia 03.03.2005r. do dnia 10.12.2013r. oraz odsetkami ustawowymi liczonymi od kwoty 227.797,35 zł od dnia 11.12.2013r. do dnia zapłaty i kosztów postępowania przed Sądem I instancji w kwocie 18.607 zł, oraz zasądzenie od pozwanych na rzecz powódki kosztów postępowania przed Sądem II instancji według norm prawem przepisanych. Zaskarżonemu orzeczeniu apelująca zarzuciła:

1) naruszenie art. 299 § 1 k.s.h. poprzez błędną wykładnię dokonaną przez Sąd I instancji polegającą na uznaniu:

a) iż odsetki umowne za opóźnienie w spełnieniu świadczenia przez spółkę (...) mogłyby być objęte odszkodowaniem na podstawie art. 299 § 1 k.s.h. jedynie w przypadku: ich kapitalizacji w pozwie skierowanym przeciwko członkom zarządu; gdyby powódka w pozwie zaznaczyłaby, że żąda tych odsetek jako roszczenia za opóźnienie w spełnieniu świadczenia odszkodowawczego przez członka zarządu,

b) iż żądane odsetki wynikające z nakazu zapłaty Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 08.05.2008r., sygn. akt I Nc 32/08, nie stanowiły szkody powódki;

2) naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. polegające na dokonaniu przez Sąd I instancji ustaleń sprzecznych z zebrany materiałem dowodowym poprzez błędne przyjęcie przez Sąd, iż żądane odsetki wynikające z nakazu zapłaty Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 08.05.2008r., sygn. akt I Nc 32/08, nie stanowiły szkody powódki.

W uzasadnieniu apelacji powódka podniosła, iż w zakresie odpowiedzialności członków zarządu wchodzi zobowiązania spółki z tytułu należności głównej, ale również odsetki za opóźnienie spółki, tak jak to miało miejsce w niniejszej sprawie. Okolicznością wskazującą na to, iż przedmiotowe odsetki dotyczyły opóźnienia spółki był fakt naliczania ich od kwoty 210.000 zł, tj. należności głównej wynikającej z nakazu zapłaty Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 08.05.2008r., sygn. akt I Nc 32/08, a nie od kwoty 227.797,35 zł stanowiącej wartość przedmiotu sporu w niniejszym postępowaniu. Zgodnie z art. 299 § 1 k.s.h. członkowie zarządu odpowiadają za zobowiązania spółki. W niniejszej sprawie zobowiązanie (...) sp. z o.o. (oprócz kosztów postępowania egzekucyjnego) zostało określone w nakazie zapłaty Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 08.05.2008r., sygn. akt I Nc 32/08, w tym żądane w pozwie odsetki. Apelująca nie zgodziła się z Sądem, iż żądane w pozwie odsetki nie stanowiły szkody powoda, ale były odsetkami umownymi za opóźnienie w spełnieniu świadczenia z wystawionego przeciwko spółce tytułu, którego to świadczenia powódka dochodziła jako należności głównej. Zdaniem powódki bezzasadne jest stanowisko Sądu I instancji, jakoby niewyegzekwowane od spółki odsetki umowne mogłyby być objęte odszkodowaniem na podstawie art. 299 § 1 k.s.h. tylko w sytuacji, gdy powód w pozwie zaznaczył, że żąda tych odsetek jako roszczenia za opóźnienie w spełnieniu świadczenia odszkodowawczego członka zarządu. Nadto skarżący za nieuzasadniony uznał zarzut Sądu I instancji, że przedmiotowe odsetki nie zostały skapitalizowane na dzień wniesienia pozwu, gdyż kapitalizacja odsetek ma umożliwić powodowi na podstawie art. 482 § 1 k.p.c. żądanie odsetek od zaległych odsetek. Na marginesie podniesiono, iż przyjęte przez Sąd I instancji stanowisko doprowadziło do sytuacji, w której Sąd zasądził de facto ponad żądanie powoda - odsetki ustawowe od kwoty 227.797,35 zł, a nie od kwoty 210.000 zł wskazanej w pozwie, tym niemniej powódka odstąpiła od zaskarżania wyroku Sądu I instancji w zakresie, w którym Sąd ten zasądził na jej rzecz ponad żądanie określone w pozwie.

Pozwani nie wnieśli odpowiedzi na apelację.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, które poparł rzetelną analizą zebranych w sprawie dowodów, a ocena ta odpowiada zasadom logiki i obejmuje wszystkie istotne dla wyrokowania okoliczności sprawy. Sąd pierwszej instancji dokładnie określił dowody, na których się oparł, wyjaśnił podstawę prawną wyroku i przytoczył trafną argumentację jurystyczną, która przywiodła go do wydania zaskarżonego rozstrzygnięcia. Stąd też Sąd Apelacyjny przyjmuje za własne ustalenia faktyczne i ocenę prawną Sądu Okręgowego. Natomiast takiego stanowiska nie podważają sformułowane w apelacji powódki zarzuty naruszenia przepisów prawa procesowego i materialnego.

W tym miejscu trzeba dla porządku przypomnieć, że pozwani A. Z. i Z. S. nie złożyli sprzeciwu od wydanego przeciwko nim wyroku zaocznego, stąd została przesądzona zasada ich odpowiedzialności cywilnej z art. 299 k.s.h., jak i jej zakres co do należności głównej i odsetek, zgodnie z niezaskarżonym punktem I wyroku zaocznego Sadu Okręgowego w Szczecinie z dnia 2 kwietnia 2014 r.

Natomiast w zaskarżonym przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w W. punkcie II tego wyroku zaocznego jej powództwo zostało oddalone odnośnie roszczenia odsetkowego w większym wymiarze, aniżeli uwzględnione w punkcie I, i z takim rozstrzygnięciem nie zgodziła się powódka.

Zagadnieniem problematycznym, do którego sprowadzało się rozpoznanie przez Sąd odwoławczy apelacji powódki od wyroku zaocznego z dnia 2 kwietnia 2014 r., było więc rozstrzygnięcie, czy w reżimie odpowiedzialności członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością na gruncie art. 299 k.s.h. uzasadnione jest żądanie strony powodowej zasądzenia odsetek umownych od należności niewyegzekwowanej od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S., w skład zarządu której wchodzi (bądź wchodzili) pozwani A. Z. oraz Z. S., i to przy identycznym sformułowaniu takiego żądania procesowego przez powódkę jak względem samej dłużnej spółki, czyli przy wskazaniu należności głównej i odsetek umownych od daty początkowej, bez ich kwotowego wyrażenia.

W pierwszej kolejności należy zatem przypomnieć, co zresztą jeszcze raz w apelacji potwierdziła wyraźnie sama powodowa Agencja, że w pozwie żądała ona od pozwanych zasądzenia „kwoty 227.797,35 zł wraz z odsetkami liczonymi jak dla zaległości podatkowych od kwoty 210.000,00 zł od dnia 03.03.2005 r. do dnia zapłaty” (k. 240). Na kwotę 227.797,35 zł składała się zaś należność główna wynikająca z nakazu zapłaty Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 8 maja 2008r., sygn. akt I Nc 32/08 w kwocie 210.000 zł wraz z zasądzonymi w tym nakazie zapłaty kosztami postępowania w kwocie 17.717 zł oraz kosztami postępowania egzekucyjnego w kwocie 80,35 zł. Dodatkowo powódka żądała zasądzenia odsetek, w formule jak przytoczono powyżej, które stanowiły odsetki umowne wynikające z ww. tytułu egzekucyjnego i zarazem z § 10 ust. 1 umowy nr (...) z 22 kwietnia 2004 r. zawartej przez powódkę z (...) sp. z o.o., w skład zarządu której od 9 lutego 2005 roku wchodził pozwany Z. S., a od 9 czerwca 2005 roku - pozwany A. Z..

Na marginesie warto tu zaznaczyć, iż wniosek apelacyjny dotyczący zasądzenia „odsetek liczonych jak dla zaległości podatkowych od kwoty 210.000 zł od dnia 3.03.2005r. do dnia 10.12.2013r. oraz odsetek ustawowych od kwoty 227.797,35 zł od dnia 11.12.2013r. do dnia zapłaty” stanowił niedopuszczalną zmianę żądania pozwu w postępowaniu apelacyjnym (art. 383 k.p.c.), albowiem roszczenie odsetkowe przybrałoby w ten sposób odmienną treść, aniżeli w pozwie. O ile zaś nawet Sąd I instancji orzekłby ponad żądanie zasądzając odsetki od kwoty 227.797,35 zł, zamiast od kwoty 210.000 zł, jak żądano w pozwie, to stanowiłoby to rozstrzygnięcie na korzyść strony powodowej, którego – jak sama zaznaczyła – nie skarżyła i jako takie nie podlegało już kontroli instancyjnej Sądu drugiej instancji.

Sąd Apelacyjny podziela natomiast stanowisko Sądu Okręgowego, iż przy tak sformułowanym powództwie opartym na art. 299 k.s.h., jak w niniejszej sprawie, nie było możliwe zasądzenie dochodzonych w ten sposób odsetek umownych, które nie zostały ujęte przez stronę powodową jako szkoda, albowiem wówczas powinny one zostać zsumowane i wyrażone kwotowo, co wynika z poglądów od dawna wyrażanych w orzecznictwie.

Nie budzi obecnie wątpliwości zapatrywanie co do odszkodowawczego, deliktowego charakteru odpowiedzialności członka zarządu spółki za jej zobowiązania na gruncie art. 299 k.s.h., która ma charakter samoistny i autonomiczny (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2012 r., II CSK 390/11, LEX nr 1211143). Oznacza to, że członek zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialności w obliczu bezskuteczności egzekucji przeciwko tej spółce nie wstępuje w sytuację prawną spółki, nie odpowiada tak jak spółka, lecz ponosi odpowiedzialność odszkodowawczą. Takie założenie skutkuje zaś koniecznością odmiennego sformułowania roszczenia przez wierzyciela w postępowaniu przeciwko samej dłużnej spółce, w porównaniu z roszczeniem kierowanym już przeciwko jej członkom zarządu. Jeśli bowiem chodzi o roszczenie odsetkowe to kluczowym staje się rozróżnienie dwóch kategorii: odsetek za opóźnienie należnych od spółki oraz odsetek za opóźnienie w wykonaniu zobowiązania odszkodowawczego należnych od członków jej zarządu.

Ani Sąd drugiej instancji, ani Sąd pierwszej instancji nie kwestionują w ten sposób, iż odpowiedzialność członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością na podstawie art. 299 k.s.h. obejmuje zasądzone w tytule wykonawczym, wydanym przeciwko spółce, koszty procesu, koszty postępowania egzekucyjnego umorzonego z powodu bezskuteczności egzekucji, czy odsetki ustawowe od należności głównej (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2006 r., III CZP 118/06, OSNC 2007/9/136, czy powoływany przez apelującą wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2006 r., III CSK 219/06, LEX nr 488992).

Tym niemniej w judykaturze zwraca się równocześnie uwagę, iż z uwagi na odszkodowawczy charakter odpowiedzialności członków zarządu w trybie art. 299 k.s.h. niewyegzekwowane od spółki odsetki, zasądzone w tytule egzekucyjnym wydanym przeciwko niej, stanowią wtedy szkodę, co jednak w nowym procesie wymaga od powoda wyrażenia ich wartości kwotowej.

W wyroku z 4 kwietnia 2014 r. (I ACa 852/13, LEX nr 1451597) Sąd Apelacyjny w Białymstoku wyjaśnił, a takie stanowisko w pełni podziela Sąd Apelacyjny w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę, że na szkodę składać się może zarówno niewyegzekwowana od spółki należność główna, koszty postępowania sądowego i egzekucyjnego, jak i odsetki, jednakże odsetek należnych od spółki na zasadzie art. 481 k.c. nie można utożsamiać z odsetkami za opóźnienie w spełnieniu świadczenia przez pozywanego członka zarządu. Nie wstępuje on wszak w sytuację

prawną dotychczasowego dłużnika, lecz odpowiada w zakresie szkody poniesionej przez wierzyciela. Z tych przyczyn sformułowanie względem niego roszczenia odszkodowawczego wymaga kwotowego wyrażenia odsetek.

W cytowanym orzeczeniu Sąd Apelacyjny w Białymstoku, dla poparcia swej argumentacji w tej mierze, odwołał się z kolei do poglądu Sądu Najwyższego wyrażonego w uzasadnieniu wyroku z dnia 21 lutego 2002 r. (IV CKN 793/00, LEX 54149), w którym wyraźnie została wyjaśniona różnica w zakresie roszczeń odsetkowych w procesie opartym na art. 299 k.s.h.

Po pierwsze Sąd Najwyższy wskazał, iż wierzyciel może się domagać od członków zarządu dłużnej spółki odsetek za opóźnienie od dochodzonego odszkodowania (na które mogą się składać: należność główna i odsetki za zwłokę w jej zapłacie przez spółkę) określonych w sposób odpowiadający art. 481 k.c., które należą się od chwili wymagalności ustalonej stosownie do art. 455 k.c. Zgodnie z ogólnym uregulowaniem przewidzianym w art. 455 k.c. roszczenie odszkodowawcze wynikające z art. 299 k.s.h. staje się wymagalne niezwłocznie po wezwaniu członka zarządu do zapłaty sumy zobowiązania, którego egzekucja przeciwko spółce okazała się bezskuteczna.

Po drugie Sąd Najwyższy wyjaśnił, że odsetek przysługujących na podstawie art. 481 k.c. nie można utożsamiać z odsetkami za zwłokę w nieterminowym wykonaniu zobowiązania przez samą spółkę. Niewyegzekwowane od spółki odsetki za zwłokę objęte tytułem egzekucyjnym mogą być zatem objęte odszkodowaniem dochodzonym na podstawie art. 299 k.s.h., lecz wtedy powód powinien je zsumować i wyrazić kwotowo. Gdyby zaś takiego wymagania powództwo nie spełniało, to zasądzenie na rzecz strony powodowej odszkodowania obejmującego odsetki za zwłokę spółki w wykonaniu zobowiązania stanowiłoby wyjście ponad żądanie i tym samym stanowiłoby naruszenie art. 321 § 1 k.p.c.

Jak zatem koherentnie uznawano w cytowanych orzeczeniach, w procesie opartym na art. 299 k.s.h. żądanie strony powodowej o zasądzenie odsetek, których wysokość nie została zsumowana i wyrażona kwotowo, może być rozumiane co najwyżej jako domaganie się odsetek ustawowych za opóźnienie członków zarządu od kwoty odszkodowania objętej powództwem (art. 481 k.c.).

Także zatem Sąd Apelacyjny w niniejszej sprawie uznaje, że skoro członkowie zarządu na gruncie art. 299 k.s.h. nie wstępują w dotychczasową sytuację prawną dłużnej spółki, ale odpowiadają na zasadzie deliktu, to zasadne jest stanowisko, iż wierzyciel ma obowiązek kwotowego wskazania tej jego szkody, która powstała na skutek niewyegzekwowanego świadczenia od spółki. Na taką szkodę składają się wtedy także kwotowo wyliczone odsetki za zwłokę samej spółki, których egzekucja okazała się bezskuteczna. Natomiast skoro powódka w niniejszej sprawie wyraźnie formułowała swe żądanie jako żądanie zapłaty kwoty 227.797,35 zł wraz z „odsetkami liczonymi jak dla zaległości podatkowych od kwoty 210.000,00 zł od dnia 03.03.2005r. do dnia zapłaty”, tj. w sposób odpowiadający umowie nr (...) z 22 kwietnia 2004 r. i treści nakazu zapłaty wydanego przeciwko samej spółce, to wniosek ten mógł zostać zinterpretowany jedynie jako dotyczący odsetek ustawowych za opóźnienie członków zarządu od kwotowo ujętego w sprawie odszkodowania.

Odmienne zaś przedstawiałaby się ocena żądania, gdyby powódka wyliczyła kwotę takich odsetek za zwłokę w spełnieniu świadczenia przez spółkę (...) i ujęła je w ramach kwoty należności głównej, albowiem wtedy dopiero wyrażałyby one szkodę, za którą ponoszą samodzielną odpowiedzialność jej członkowie zarządu. Tak się jednak nie stało w analizowanym przypadku, co wykluczało możliwość uwzględnienia takiego roszczenia i zarazem wywiedzionej z tego powódkę apelacji. Nie chodzi tu zatem o „kapitalizację” odsetek w rozumieniu art. 482 k.c., czy o to, że powódka w pozwie winna była „zaznaczyć, iż żąda tych odsetek jako roszczenia odszkodowawczego od pozwanego członka zarządu”, jak niezbyt precyzyjnie ujął to Sąd Okręgowy w pisemnych motywach wyroku, a co szczególnie mocno akcentuje apelująca. Chodzi tu po prostu o wyrażenie w kwocie pieniężnej odsetek umownych wyliczonych zgodnie z nakazem zapłaty Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 8 maja 2008r., sygn. akt I Nc 32/08. Wnosząc bowiem o zasądzenie sumy głównej „wraz z odsetkami liczonymi jak dla zaległości podatkowych od kwoty 210.000 zł od dnia 03.03.2005 r. do dnia zapłaty” strona powodowa domagała się w istocie zasądzenia odsetek umownych, a nie poniesionej z tego tytułu szkody. Jest to więc zupełnie inne żądanie, od przysługującego jej względem pozwanych członków zarządu spółki (...), choć sprowadza się do tego samego parametru. Brak wyrażenia kwotowo odsetek z ww.

nakazu zapłaty powodował, iż Sąd nie mógł zasądzić na rzecz powódki odszkodowania obejmującego takie odsetki, albowiem stanowiłoby to wyjście ponad żądanie (art. 321 § 1 k.p.c.).

Za słuszością takiego stanowiska przemawia dodatkowo okoliczność, że powódka wyraźnie żądała odsetek umownych, a takowe nie mogły być zasądzone w ramach odpowiedzialności odszkodowawczej od pozwanych członków zarządu, od których można zasądzić tylko odsetki ustawowe za ich własne opóźnienie. Tak rozumiane żądanie zapłaty odsetek nie mogło być więc uwzględnione, zgodnie bowiem z art. 359 § 2 i § 3 oraz art. 481 § 2 k.c. w stosunkach cywilnoprawnych należą się odsetki ustawowe, który to pogląd wyraził Sąd Najwyższy w cyt. wyroku z dnia 21 lutego 2002 r. Bezprawne zachowanie członka zarządu oceniane jest bowiem na podstawie deliktu w relacjach pomiędzy nim a wierzycielem spółki, którzy nie są związani wcześniej żadnym stosunkiem cywilnoprawnym. Dlatego sformułowanie przez powódkę w ramach takiej relacji roszczenia o odsetki, identycznego jak w stosunku do samej spółki, wskazywałoby na konstrukcję odpowiedzialności kontraktowej pozwanych członków zarządu, a o takiej nie ma mowy na tle art. 299 k.s.h.

Niezasadny był tym samym zarzut przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów przez Sąd pierwszej instancji przy ustaleniach dotyczących odsetek. Dla skutecznego postawienia zarzutu naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c. skarżący powinien wskazać, jakie kryteria oceny naruszył sąd przy ocenie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłuszne im je przyznając. Tymczasem apelacja powódki tego rodzaju argumentacji nie zawiera i faktycznie takowej zawierać nie może, albowiem sam stan faktyczny w sprawie nie jest sporny. Natomiast sformułowany przez skarżącą zarzut dotyczący art. 233 § 1 k.p.c. miał w rzeczywistości na celu podważenie dokonanej przez Sąd Okręgowy oceny prawnej jej żądania odsetkowego, a jak już wyjaśniono taka ocena była prawidłowa w realiach niniejszej sprawy.

Wniosek powodowej Agencji o zasądzenie odsetek został w pełni zasadnie zinterpretowany przez Sąd pierwszej instancji na płaszczyźnie żądania odsetek za opóźnienie członków zarządu spółki (...) w spełnieniu przez nich świadczenia odszkodowawczego. W konsekwencji odsetki za to opóźnienie należały się jej stosownie do art. 481 k.c. w zw. z art. 455 k.c. Takie roszczenie bezterminowe powódki stało się wymagalne po wezwaniu pozwanych członków zarządu A. Z. i Z. S. do zapłaty sumy odszkodowania, a to nastąpiło skutecznie – jak ustalił Sąd I instancji i takiej oceny nie negowała apelująca – dopiero w dniu doręczenia odpisu pozwu 3 grudnia 2013 r. i przy przyjęciu 7-dniowego terminu na spełnienie świadczenia odsetki stały się należne od 11 grudnia 2013 r.

Tak argumentując Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną.

SSA M. Iwankiewicz SSA A. Sołtyka SSO del. W Buczek-Markowska